

סמכות חדשה למערך הסייבר להנחות ארגונים פרטיים במשק

תקנות שעת חירום (חרבות ברזל) (התמודדות עם תקיפות סייבר חמורות במגזר השירותים הדיגיטליים ושירותי האחסון), התשפ"ד-2023

לקוחות יקרים,

ביום 27.11.2023 פורסמו ברשומות תקנות שעת חירום (חרבות ברזל) (התמודדות עם תקיפות סייבר חמורות במגזר השירותים הדיגיטליים ושירותי האחסון), התשפ"ד-2023 ("התקנות"). התקנות, שנכנסו לתוקף מיום פרסומן, מקנות למערך הסייבר הלאומי, לשב"כ ולממונה על הביטחון במערכת הביטחון (המלמ"ב) סמכות לתת הוראות לספקי שירותי אחסון ושירותים דיגיטליים נוספים במקרה של תקיפת סייבר חמורה. בכלל זה, התקנות מאפשרות לגופים המוסמכים לקבל לידיהם גישה לחומרי הספק, ולהורות על עיבוד חומרי המחשב והתקנת תוכנות במערכתיו.

במקביל לפרסום התקנות, פורסם תזכיר חוק שנועד להחליפן לתקופה ארוכה יותר וקובע הוראות דומות. לפי התזכיר, הסמכויות המוקנות לגופים המוסמכים נדרשות עקב העלייה בהיקפן ובעוצמתן של מתקפות הסייבר נגד גופים אזרחיים במשק הישראלי, אשר בתקופת לחימה עלולות להביא לפגיעה רחבה בביטחון המדינה, בביטחון הציבור או בקיום האספקה והשירותים החיוניים.

התקנות יעמדו בתוקפן למשך חודש. ככל שיושלם הליך חקיקת החוק אשר יחליף את התקנות, מוצע כי הוראותיו יישארו בתוקף עד חודש לאחר מועד פקיעתה של ההכרזה על מצב מיוחד בעורף שתחילתה ביום 7.10.2023.

להלן עיקרי התקנות:

תחולת התקנות

לתקנות תחולה נרחבת, כך שהוראותיהן חלות על מי שעיסוקו באספקת שירותי אחסון או שירותים דיגיטליים, ומתקיים חיבור פיזי או לוגי, קבוע או עיתי, או העברת מידע תדירה ממחשבי הספק למחשבי מקבל שירותיו אן מי שעיסוקו באספקת שירותי תחזוקה, ניהול או בקרה של שירותי האחסון או שירותים דיגיטליים ("הספק").

שירותי אחסון מוגדרים כשירותי אחסון של מידע שנמסר לשם העלאתו לרשת האינטרנט, שירותי עיבוד ואחסון של נתונים ושירותים לאספקת מידע, תשתית לאחסון או עיבוד נתונים. **שירותים דיגיטליים** מוגדרים כאחד מאלה: (1) שירותי תוכנה לרבות כתיבה, התאמה, שינוי, בדיקה, תמיכה, מחקר ופיתוח; (2) שירותי ניהול או הפעלה של מערכות מחשבים המשלבות חומרה, תוכנה וטכנולוגיות תקשורת; (3) שירותי עיבוד, הזנה או שחזור של נתונים, התקנה והגדרת תצורה של מחשבים, התקנת תוכנה או שירותי הגנת

סייבר; 4) אספקה או התקנה של מחשבים או של ציוד בקרה, המהווים חלק ממכונות וציוד תעשייתי.

הודעה לספק על חשש לתקיפה וחובת דיווח על הטיפול בתקיפה

התקנות קובעות כי גורם מוסמך מטעם שב"כ, מערך הסייבר הלאומי או המלמ"ב יודיע לספק על חשש ממשי לתקיפת סייבר חמורה כנגדו, וייתן לספק הזדמנות לפעול באופן הולם לצורך איתור התקיפה, מניעתה או בלימתה בפרק זמן סביר, בהתחשב במאפייני התקיפה.

הספק ידרש לעדכן את הגורם המוסמך, תוך פרק זמן סביר, בדבר הפעולות שביצע לצורך איתור התקיפה, מניעתה או בלימתה או למסור לגורם המוסמך תצהיר בנוסח הקבוע בתקנות, בדבר יישום הנחיות האבטחה המוגדרות בתקן NIST 800-53 ("התצהיר").

תקיפת סייבר חמורה מוגדרת בתקנות כפעולה או חשש ממשי לפעולה שנועדה לפגוע שלא כדין בשימוש במחשב או בחומר מחשב השמור בו, שהגופים המוסמכים מצאו כי יש בה חשש ממשי לפגיעה בביטחון המדינה, בביטחון הציבור או בקיום האספקה והשירותים החיוניים, בהתאם למאפייני התקיפה ולחשש העולה להשפעה משמעותית שאינה מוגבלת לספק הנתקף, וכן בשל התרחשותה במהלך המלחמה. תקיפת סייבר מוגדרת באופן נרחב, וכוללת מקרים של שיבוש פעולתו התקינה של מחשב או הפרעה לשימוש בו; מחיקת חומר מחשב, שינוי, שיבוש או הפרעה לשימוש בו; אחסון או הצגה של מידע או פלט כוזב או שיש בהם כדי להטעות; חדירה לחומר מחשב; האזנת סתר לתקשורת בין מחשבים; גישה של גורם שאינו מורשה למידע השמור במחשב; או הפרעה או מניעה של חיבור של מחשב לרשת תקשורת.

סמכות לתת לספק הוראות להתמודדות עם התקיפה

במקרים שבהם הספק הנתקף לא מסר תצהיר על עמידה בהוראות התקן לגורם המוסמך ונמצא כי לא פעל באופן הולם לאיתור התקיפה, מניעתה או בלימתה, הגורם המוסמך רשאי לתת לספק הוראות בכתב או בעל פה, אם הדבר חיוני לצורך ההתמודדות עם התקיפה.

בין היתר, הגורם המוסמך רשאי לתת הוראות לעניין סריקה, עיבוד והסרה של חומר מחשב הנוגע לתקיפת סייבר; התקנת סוג תוכנה שפעולתה מוגבלת לרשת הספק בלבד; חסימה או ניתוק של מחשב; או יצירת עותק של חומר מחשב. כמו כן, הגורם המוסמך רשאי להורות על מסירת ידיעה או מסמך לידיו, לרבות העתק חומר מחשב. על הספק לפעול בהתאם להוראות ולמועדים שהועברו לו, ולדווח על אופן ביצוע ההוראות לגורם המוסמך. התקנות קובעות הוראות לעניין סודיות המידע שימסור הספק מכוח התקנות.

לפי התקנות, הוראות כאמור יינתנו לספק רק לאחר שלספק נודע על המהלך וניתנה לו הזדמנות להשמיע את טענותיו, ולאחר שהגורם המוסמך שקל את השפעתן האפשרית של ההוראות על הזכות לפרטיות, על פעילות הספק ועל צד שלישי, ובכלל זה העלות הכלכלית המוערכת של יישום ההוראות ועל הרציפות התפקודית של הספק. כמו כן, על הגורם המוסמך להורות לספק לנקוט באמצעי שפגיעתו פחותה (לעומת אמצעים אחרים) לצורך איתור התקיפה, מניעתה או בלימתה וכן לפרט את המועד האחרון לביצוע ההוראה.

אמצעי בקרה ופיקוח על הגופים המוסמכים

לשם בקרה על פעולותיהם, הגופים ידווחו אחת לשבועיים ליועצת המשפטית לממשלה ולוועדת החוץ והביטחון של הכנסת על המקרים שבהם ניתנו הוראות לספק כאמור, הנימוק למתן ההוראות וסוגן. עם זאת, הדיווח יהיה חסוי ופרסומו אסור, זאת לנוכח מהות המידע ואופיו הרגיש. כמו כן, בית המשפט לעניינים מנהליים יוסמך לדון בעתירות בעניין החלטות לפי תקנות אלה.

תוקף התקנות והליך החקיקה

התקנות בתוקף למשך חודש החל מיום 27.11.2023. עם זאת, בהתאם לתזכיר החוק שמטרתו להחליף את התקנות וככל שתושלם חקיקתו, מוצע כי הוראותיו יחולו עד חודש לאחר מועד פקיעתה של ההכרזה על מצב מיוחד בעורף שתחילתה ביום 7.10.2023.

התזכיר פורסם להערות הציבור בפרסום מקוצר, וניתן להעביר התייחסויות אליו עד לסוף יום 4.12.2023. לאחר מכן, החוק יעבור לדין בוועדת חוקה, חוק ומשפט של הכנסת.

סיכום

התקנות, כמו גם תזכיר החוק המוצע, מעניקים למערך הסייבר הלאומי, לשב"כ ולמלמ"ב סמכויות נרחבות לניהול תקיפות סייבר המתבצעות נגד חברות עסקיות המספקות שירותי אחסון מידע ומגוון רחב של שירותים דיגיטליים נוספים. בין השאר, הגופים המוסמכים מורשים לתת לספקי השירותים כאמור הוראות לעניין סריקה, עיבוד והסרה של חומרי מחשב, התקנת תוכנות, העתקת חומרי המחשב ואף העברת חומרי המחשב, כמו גם מסמכים וחומרים נוספים, לידי הגופים המוסמכים. לאור הפגיעה האפשרית בזכות הפרטיות ובקניין של ספקי השירותים ולקוחותיהם, יש לוודא כי השימוש בסמכויות אלה נעשה רק במצבים שבהם עולה חשש ממשי לפגיעה בביטחון המדינה, בביטחון הציבור או בקיום האספקה והשירותים החיוניים, וזאת תוך שמיעת טענותיו של הספק, ובהיקף הנדרש והמידתי.

מחלקת סייבר וטכנולוגיות מידע במשרדנו עומדת לרשותכם לצורך בחינת ההשפעה של התקנות והתזכיר המוצע על הארגון, וכן לסיוע בליווי תהליך החקיקה והגשת ניירות עמדה והתייחסויות בקשר לתזכיר.

למידע נוסף ניתן לפנות אל:

03-6941320

adat@fbclawyers.com

עו"ד עמית דת

03-6941320

orachum@fbclawyers.com

עו"ד עמרי רחום-טוויג